

ประเพณีค้ำโพธิ์ ค้ำไทร ...เป็นอย่างไร?...ตามไปดู>>>

นำเสนอเมื่อ : 17 พ.ค. 2552

ประเพณีค้ำโพธิ์ ค้ำไทร

นำ ไฟ ลม มัดติดกับเสาธงกระดาดและธงเหล็กบนภาชนะ กระบอกไม้ไผ่อันที่ 5 ใช้ดวงข้าวสารเท่าอายุผู้ป่วย ใส่ขันหรือกะละมังไว้แล้วเย็บกระดาดลงกล้วยเท่ากำมือผู้ป่วย 5 อัน ใส่ข้าวตอกกระดาดหนึ่ง ใส่ดอกบานไม่รู้โรยกระดาดหนึ่ง ใส่ข้าวเปลือกกระดาดหนึ่ง ใส่ถั่ววงกระดาดหนึ่งใส่เมี่ยงหมากกระดาดหนึ่ง วางบนภาชนะรอบเสาธง เทียนยาวรอบหัว เทียนสูงแค่หัว วัดจากสะดือผู้ป่วยถึงลูกกระเดือก เทียนเล่มบาท 1 คู่ ขัน 5-8 ปัจจัยเท่าอายุ

พอถึงตอนเย็นแบกไปที่วัดถวายเจ้าอาวาส พระสงฆ์ 4 รูป จะนำไปสวดในพระอุโบสถสวดเสี่ยงทายอยู่ 3 วัน 3 คืน หลังทำวัตรสวดมนต์เย็นแล้ว ผู้ป่วยชะดาขาดธาตุ สูญดวงข้าวสารในกระบอกไม้ไผ่เท่าอายุ ชะตืดผู้ป่วยยังไม่ขาดธาตุยังไม่สูญ ข้าวสารที่ดวงเทอายุนั้นเพิ่มขึ้น ผู้ป่วยต้องหายแน่

ถ้าข้าวสารในกระบอกขาดไปจัดแจงสวด ตามกำลังวัน ดวงดั่งยังขาดอย่างเดิม ผู้ป่วยไปไม่รอดแน่ คื่นที่ส่องสวดอีกดวงข้าวสารแล้วมีข้าวสารเพิ่มขึ้นเหนือกระบอกโดยลำดับผู้ป่วยหายแน่ เช่น

✖ พิธีตัดกรรม-ตัดเวร คนไข้เจ็บป่วย อัมพาต ป่วยมานานจนลุกเดินไปไหนมาไหนไม่ได้ ชาวอีสาน เกิดจากกรรมเวรในชาติก่อนหรือชาตินี้ตามสนอง จึงต้องได้รับความทุกข์ทรมาน ผู้ที่มีความรู้ก็จะจัดแจงแต่งเครื่องตัดกรรมตัดเวร มีหมอนุ่น 4 หมอ เครื่องหมายธาตุ 4 มีคาวหวาน ห่อพริก ห่อเกลือ ห่อปลาร้า ปลาเค็ม บุหรี่ตัว หมากคำ เงินสดทองอันละนิตใส่ลงในหม้อ ทั้งสี่หม้อเหมือนกันหมด ด้ายสายสิญจน์ 4 เส้นยาว 2 วามัดน้อย 4 ดวง ขัน 5-8 หมาก พลุ บุหรี่ถวายพระ

พอถึงตอนเย็นนำไปที่วัดพุ่มเชิญครูป่วยไปด่วย คนป่วยใส่ล่อหรือนั่งเก้าอี้หามไปที่ต้นโพธิ์ นิมนต์พระสงฆ์นั่งทิศตะวันออกต้นโพธิ์ ใหคนป่วยนั่งหรือนอนอยู่ตรงกลาง ตั้งหม้อในทิศทั้ง 4 ดยสายสิญจน์ผูกปากหม้อ พระสงฆ์ทั้ง 4 รูป จับด้ายสายสิญจน์ ไหว้พระรัตนตรัยราชนาพระสงฆ์สวดตัดกรรม-ตัดเวร สวดตามกำลังวัน

พิธีการแต่งบูชาพระเคราะห์แห่งปี ชาวอีสานถือเป็นประเพณีประจำครอบครัว ในเรื่องการประกอบสัมมาอาชีพ การป่วยไข้ หมอชาวบ้านจะแนะนำให้แต่งบูชา พระเคราะห์ประเภทพระเคราะห์บูชาราค การบูชาพระเคราะห์ให้นานเรือนครอบครัวจะมีความสุข เจ็บไข้ได้ป่วยป้องกันอันตราย ความเดือดร้อนในการครองเรือน โชค ร้ายจะหายไป จะได้โชคลาภ ป้องกันอันตราย ความเดือดร้อนในการครองเรือนโชคร้ายจะหายไปจะได้โชคลาภ

✖ หมอแต่งบูชาพระเคราะห์ทั้งชาวหม่นขาว จตุรปูเทียน บูชาพระรัตนตรัยพุ่มนมเทวดา ใช้ใบตองกล้วยสดปู จึงเอากระตังบายบูชาพระเคราะห์วางบน เจ้าชะตามานั่งตรงหน้าประกาศบอกเทวดา บอกชื่อเจ้าชะตามีความเคารพพรหมชาติชะตาของตน แต่งเครื่องบูชาพระเคราะห์บูชาพระเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ด้วยเครื่องสักการะ

ขอเชิญพระนพเคราะห์คือ พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระราหูและพระเกตุ จงมารับเครื่องสักการะของเจ้าชะตา อันมีมาในทักษะและมหากษยา อีกทั้งพระมฤตยูผู้เป็นใหญ่ใน 12 ราศี อันเจ้าชะตาในสักการะบูชาพระรัตนตรัยได้จัดลงใส่ในกระถางคาวหวานเป็นอนุเคราะห์การ

ขอความสวัสดีมีชัยในลาภข้าของเงินทองอันเนื่องนอง จงมีแก่เจ้าชะตาเจริญรุ่งเรืองทุกเมื่อเทอญ พิธีสูตรขวัญก่อง การเจ็บป่วยของชาวอีสานได้ใช้พระพุทธรูปศาสนาเข้าช่วยผู้ป่วยที่กินไม่ไดนอนไม่หลับ ผื่นรายตลอดเวลาขวัญหนีดีฝ่อ ร่างกายผอมเหลือง

✖ ซึ่งญาติพี่น้องจะนิมนต์ให้พระสงฆ์ สวดขวัญก่องให้ด้วยการหาก่องข้าวสูงแค่ศอก ผู้ป่วย ผู้ป่วยเป็นผู้ชายจัดเอาหรี แปะหอม น้ำหอม ผ้าเช็ดหน้า แหวน กระຈຈเงา เครื่องแต่งตัว ของผู้ชายใส่ลงในกองข้าว พร้อมทั้งเขียนชื่อผู้ป่วยและปัจจัยเท่าอายุ เทียนรอบหัว เทียนยาวแค่ตัววัดแคสะตือถึงลูกกระเดือก ผาแงง ผาอาบของผู้ป่วยใส่ภาชนะขัน 5-8 ดอก ใบรูปเทียนข้าวตอก หมากพลู บุหรี่

นำไปถวายเจ้าอาวาส ถ้าเป็นผู้หญิงป่วยให้แต่งเครื่องผู้หญิง มีช่องหรี สร้อยคอ กำไลมือ กระຈຈงหนู ต่างหู แปะหอม น้ำหอม และ เขียนชื่อผู้ป่วยใส่ลงในกองข้าว

นอกนั้นเหมือนกันกับของผู้ชาย พอถึงเวลาเย็นนำไปวัดเจ้าอาวาสแล้วพอถึงเย็นทำวัตรสวดมนต์ก่อนจำวัตรเจริญภาวนา จะนำกองข้าวมาตรวจดูดู วางภาชนะเสื่อผ้าขัดก่อง ข้าว จตุรปูเทียน พุ่มนมเทวดาประกาศให้รู้วาคนป่วยชื่อนั้น ไม่สบายเป็นไข้ นำกองข้าวมาให้ชาวสวดมงคลเรียกขวัญ ขวัญคนชื่อนี้ไปเที่ยวที่ใด จงมาลงในกองข้าวนี้

ขณะที่สวดให้เปิดฝาก่องข้าวไว้ ห้ามพูดกับใคร จำวัตรเลย คื่นแรกผืนตีหามเอาคื่นที่สองสวดอีกเหมือนเดิมห้ามพูด จำวัตรเลย มีนิมิตดีผืนตีไม่ต้องเอา คื่นที่สามให้สวดเหมือนเดิม คื่นนี้เป็นคื่นสุดท้าย สุนันมีตจะผืนตีเหมือนคื่นที่แล้วมา เวลาประมาณตี 4 หรือตี 5. ลูกขึ้นให้ปิดฝาก่องข้าว ปิดโหนดแนหนามเปิด

✖ พอถึงตอนเย็นพระผู้สวดนั้นถือก่องข้าวและภาชนะผ้าเข้าไปในบ้านเรือนของคนป่วย ห้ามใช้พระรูปอื่นแทน ทำพิธีเอาก่องข้าวและภาชนะไว้ใต้แขนประมาณ 30-40 นาที

จึงเอาด้ายผูกข้อมือคนป่วยและลูกเมียในครอบครัว ฮายความสงบบริสุทธิ์ กระตังบายหัว กระตังบายกล้วยพร้อมทั้งบริสุทธิ์ เมื่อทำพิธีเสร็จแล้วจะนำไปไว้ที่ต้นโพธิ์หรือทาง 4 แพร่ง คนป่วยจะจัดสิ่งของบูชาหม้อตามประเพณี

ความเชื่อเป็นเรื่องของความรู้สึกและจิตใจ อาจจะมีเหตุผลหรือไม่ซึ่งเกิดจากการยอมรับภายในจิตสำนึกของมนุษย์ในค่านั่น ๆ แม้จะไม่สามารถพิสูจน์ได้ก็ตาม แต่ความเชื่อก็ยังสืบต่อกันมาแฝงอยู่ในวิถีชีวิตของชาวอีสาน

ความเชื่อก็เกิดขวัญกำลังใจในการะหน้าที่การงาน ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ความสามัคคีในหมู่คณะ ความร่วมมือร่วมใจทำงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานก่อให้เกิดปัญญา ความคิดค้นหาเหตุผล

ที่มา <http://vdo.kku.ac.th/quota/234119/body/believe7.dwt/>

✖ ความเชื่อเรื่องประเพณีคำโพธิ์ คำไทร เมื่อคนป่วย มีอาการนอนไม่หลับ ผอมเหลือง ทำงานไม่ได้ ปวดหัวตัวร้อนตลอดเวลาต้องพึ่งพระ ให้จัดทำไม้ม้วน ไม้ม้อ ถากกลบเท่าประมาณเขาของคนป่วย ยาวประมาณ 1-2 วา

เมื่อถึงวันพระ 15 ค่ำ กลางเดือน นาคอกไม้ รูปเทียน หมากพลู บุหรี่ ข้าวตอกดอกไม้ นำผู้ป่วยไปจัดเพื่อประกอบพิธี นิมนต์เจ้า อาวาส พร้อมลูกวัด 4 รูป ร่วมพิธีรับศีล พุ่มนมเทวดา

✖ ประกาศรุกขเทวารักษาดันโพธิ์ ต้นไทร ขอให้อาการป่วย บรรเทาต่ออายุให้ยืนยาว แล้วนำไม้เสานั้นคำโพธิ์ คำไทร พระสงฆ์สวดอนุโมทนา ผู้ป่วยกววดน้ำ

ความเชื่อเรื่องประเพณีสูตรธาตุ-ชะตา เมื่อมีอาการเจ็บไข้ได้ป่วย นอนอาการหนักจนผู้มีความรู้เห็นว่าชะตาถึงฆาต ดวงชะตาขาด ควรสูตรชะตา ซึ่งใช้ภาชนะสองอัน ภาชนะอันหนึ่งใช้ดินเหนียวทำเป็นเจดีย์เล็ก ๆ สูงแค่ศอกคนป่วย

รอบเจดีย์บนภาชนะนั้น เจดีย์เล็ก ๆ อีก 9 อัน รอบเจดีย์ใหญ่ให้นำไม้ไผ่ยาวแค่ศอกเท่าอายุคนป่วย กระไรตัดกระดาดข เป็นธงสามเหลี่ยมติดปลาย ไม้ไผ่ มัดเรียงที่ยอดเจดีย์ ทำธงเล็กเท่าอายุ

ภาชนะอันที่สองนั้นเอามัดธงกระดาดข และมัดธงเหล็กนั้นเอาตั้งไว้บนภาชนะ ตัดกระบอกไม้ไผ่ยาวเท่านิ้วชี้มีหูหลวมนิ้วชี้ผู้ป่วย 5 อัน อันหนึ่งเอาถ่านไฟใส่ให้เต็ม อันที่สองยันหุ่นให้เต็ม อันที่สามใส่ดินให้เต็ม อันที่สี่ใส่น้ำให้เต็มเป็นเครื่องหมายธาตุ คือ

✖